

MESTNA OBČINA CELJE

MESTNI SVET
MESTNE OBČINE CELJE

ODDELEK ZA OKOLJE IN
PROSTOR TER KOMUNALO
Trg celjskih knezov 9
3000 Celje
T 03 42 65 600
F 03 42 65 632
prostor@celje.si
www.celje.si
DŠ 56012390

Datum: Celje, 14.1.2015
Številka: 020-30/2015

Zadeva: Odgovor na vprašanje mestnega svetnika gospoda **Braneta Nezmana** in mestnega svetnika gospoda **Miloša Rovšnika**, postavljeno na 3. redni seji Mestnega sveta Mestne občine Celje dne 2.12. 2014.

Na strokovno službo ste naslovili vprašanje glede umeščenosti in videza protihrupnih ograj s predlogom o izboljšavi le- teh.

Po pregledu razpoložljivih gradiv, navajamo naslednje:

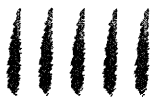
- posegi znotraj območja avtoceste kot gospodarske javne infrastrukture državnega pomena so v pristojnosti države oz. DARS,
- posegi, kot navajate, niso primerno umeščeni ter oblikovani in povzročajo degradacijo v prostoru, kar izhaja tudi iz strokovnega mnenja DKAS (informativno v prilogi),
- Mestna občina Celje ni bila vključena v pripravo ali pregled dokumentacije,
- prostorskega akta, ki bi natančno opredeljeval posege umestitve in oblikovanja takih objektov, na celotni trasi po naših evidencah ni, izjema je sta le **Uredba o lokacijskem načrtu za avtocestni priključek Celje zahod, povezovalno cesto in oskrbni center Lopata**, <http://www.uradni-list.si/1/content?id=28581> ter **Uredba državnem lokacijskem načrtu za avtocestni priključek Celje vzhod in povezovalno cesto**, <http://www.uradni-list.si/1/content?id=45193>, ki pa imata določila glede oblikovanja natančno napisana in jih je potrebno pri umestitvi v prostor tudi upoštevati (velja za območji okoli vzhodnega in zahodnega cestnega priključka), ne glede na to, ali je za poseg potrebno gradbeno dovoljenje ali ne,
- zakonodaja ne predpisuje vedno gradbenega dovoljenja, navaja pa upoštevanje prostorskih aktov.

Na podlagi določil v predmetnih prostorskih aktih se strinjamo, da ureditev vsaj v delu trase ni skladna z navedenima Uredbama, zato smo vprašanja in zahteve v zvezi s tem posredovali na naslov investitorja. O odgovoru vas bomo obvestili.

Pripravila:
Darja Zabukovec
vodja sektorja

Vodja oddelka:
mag. Ingrid Mastnak

1000 Ljubljana
Slovenija
e: Info@dkas.si
datum: 20.12.2014

DŠ: 18473920
TTR: 02014-0018198619

Zadeva: **PROTIHRUPNI UKREPI OB AVTOCESTNIH ODSEKIH**
DARS NAMENJA POSEBNO SKRB VPLIVOM NA OKOLJE - ALI RES?

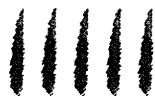
DARS d.d. na osnovi predpisov, ki urejajo področje obremenitve s hrupom, v letu 2014 izvaja protihrupno zaščito na več avtocestnih odsekih v Sloveniji. Projekt delno financira Evropska unija, in sicer iz Kohezijskega sklada.

Med najbolj izpostavljenimi odseki je vsekakor del trase štajerske avtoceste med Dramljami in Arjo vasjo. Projekt vključuje zgraditev 39 protihrupnih ograj v skupni dolžini 18,3 kilometra oziroma površini 87.131 kvadratnih metrov ter višin od dva do 7,5 metra. Na odseku med Dramljami in Celjem je protihrupna ograja postavljena v skupni dolžini več kot 9 km oziroma v površini 41.216 metrov, na odseku Celje-Arja vas pa v dolžini 8.6 km oziroma v površini 45.915 metrov.

Na Društvo krajinskih arhitektov Slovenije (DKAS) se je obrnilo že več posameznikov, več člankov je bilo objavljenih tudi v medijih. Vsi se nanašajo na neprimerno oblikovanje in posledično neprimerno gradnjo protihrupnih ograj na delu avtoceste A1 med Dramljami in Arjo vasjo. Po dostopnih podatkih so se ograje projektirale in izvajale na osnovi javnega razpisa JN2937/2013 z dne 14.03.2013 - Gradnja protihrupnih ograj na AC-A1 odseku 0039/0639 Dramlje-Celje (sklop 1) in odseku 0040/0640 Celje-Arja vas (sklop 2). Izbrani izvajalci so bili JV Werkos d.o.o. Osijek, Fracasso RI d.o.o. Rijeka in Godina d.o.o. Kozina. Po naših informacijah je bilo projektantsko podjetje City studio d.o.o. Ljubljana. Projekt je bil oddan po kriteriju najnižje cene.

Po ogledu zgrajenih protihrupnih ograj na omenjenem odseku ugotavljamo, da njihove dimenzije bistveno presegajo dimenzije večine protihrupnih ograj in nasipov ob preostalih avtocestah, kar kaže, da so bili očitno uporabljeni drugačni kriteriji za njihovo dimenzioniranje in za odločanje o uporabi aktivnih in pasivnih protihrupnih ukrepov. To je presenetljivo zlasti zato, ker se relevantna zakonodaja na področju varstva pred hrupom v zadnjih letih ni spremenila in lahko pomeni hud presedan za spremembe protihrupne zaščite tudi ob preostalih avtocestnih odsekih.

Člani Društva krajinskih arhitektov Slovenije se zavedamo problema obremenitve s hrupom in potrebe po protihrupni zaščiti ob cestah, hkrati pa kot načrtovalci in

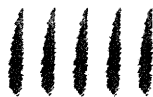

projektanti delujemo v javnem interesu in se zavedamo pomena celovitih pristopov h kvalitetnemu planiranju, projektiranju in izvedbi vseh posegov v prostor. Ocenjujemo, da omenjene protihrupne ograje, pa tudi tiste, ki se gradijo ob primorski avtocesti, niso rezultat takšnega dela

Predvsem pa ugotavljamo, da sta prostorska umestitev in oblikovanje predimenzioniranih protihrupnih ograd ob štajerski in primorski avtocesti neprimerna z vidika vplivov na krajino, saj bistveno spreminjajo prostorska razmerja in na daljših odsekih avtoceste popolnoma zapirajo poglede v krajinski prostor. Opozoriti velja, da slovenske krajine sodijo med najpomembnejše prvine prepoznavnosti države in posameznih regij. Kljub različnim pojavom razvrednotenja zaradi neustreznih posegov v prostor so še vedno ohranile velik del svojih izjemnih in značilnih prvin, ki so tudi v širšem evropskem prostoru prepoznane kot kakovost, ki se jo trudimo tudi tržiti v turizmu in drugih dejavnostih. Novozgrajene protihrupne ograje žal pomembno znižujejo raven teh kakovosti in njihovih razvojnih potencialov.

Objekti protihrupne zaščite so del cestnih objektov in del urejanja obcestne krajine, kar pomembno sooblikuje kulturno krajino. Zato mora biti ureditev obcestnega prostora načrtovana kot prispevek k ustvarjanju kakovostne kulturne krajine. Že desetletja je v stroki uveljavljeno pravilo, da naj bodo obcestne ureditve take, da opazovalec (na cesti ali v okolju ceste) ne opazi, da je bilo ob načrtovanju ceste kaj posebej storjenega zanj. V preteklosti je bilo izdelanih več strokovnih gradiv kot navodila in pomoč pri načrtovanju in projektiranju cest in obcestnega prostora. Že davnega leta 1970 je takratni Inštitut za vrtnarstvo in oblikovanje krajine izdal Zbornik mednarodnega seminarja »ceste in krajina«, Urejanje krajine ob avtomobilskih cestah. Maja 1994 je Ministrstvo za okolje in prostor v sodelovanju z Inštitutom za krajinsko arhitekturo organiziralo mednarodni seminar in izdalo zbornik »Načrtovanje in izbor variant daljinskih cest s poudarkom na presojah vplivov na okolje«, istega leta pa je Ministrstvo za okolje in prostor v sodelovanju z Inštitutom za krajinsko arhitekturo, DARS-om in FAGG – Oddelek za arhitekturo organiziralo mednarodni seminar in izdalo zbornik »Oblikovanje avtocestnega prostora«. Na tej osnovi je leta 1997 Ministrstvo za okolje in prostor, Urad RS za prostorsko planiranje v sodelovanju z DARS-om izdal Priročnik »Urejanje obcestne krajine«. Priročnik je sicer nezavezujoč, vendar je s strani naročnikov projektov (MOP, DARS), s katerimi se posega v obcestni prostor, ob pripravi državnih lokacijskih načrtov veljal kot dogovorjeno priporočilo. Zato je bilo v ne tako daljni preteklosti oblikovanje protihrupnih ograd predmet številnih študij in preveritev, odločitve pa so se sprejemale na podlagi strokovnega dela prostorskih načrtovalcev, krajinskih arhitektov in arhitektov. Skupno vsem strokovnim gradivom je, da je treba zagotoviti tako tehnični kot oblikovalski vidik cestnega in obcestnega prostora, objektov in cestne opreme.

Ugotavljamo, da pri načrtovanju omenjenih protihrupnih ograd ob štajerski in primorski avtocesti DARS kot naročnik in projektanti niso upoštevali priporočil navedenih strokovnih gradiv o oblikovanju obcestnega prostora. Zgrajene protihrupne ograje sicer varujejo okoliške prebivalce pred prekomernim hrupom,

hkrati pa so moteče za prebivalce neposredno ob avtocesti in protihrupnih ograjah zaradi zmanjšane osončenosti, predvsem v zimskem času. Pri nekaterih objektih ograje v višino segajo do venca hiš (7,5 m), te pa so od ograje oddaljene le 10 m ali manj. Sprašujemo se, zakaj niso bile uporabljene druge možnosti za zmanjševanje hrupa kot so npr. ustrezna obrabna plast asfalta (drenažni asfalt), omejitev hitrosti predvsem tovornih vozil v nočnem času ali pasivna protihrupna zaščita zgornjih etaž objektov.

Izkazalo se je, da naročanje po sistemu »najnižje cene« ni pravilno. Prav tako način, ko je izvajalec v isti osebi tudi projektant, teži k temu, da so projektne rešitve čim cenejše, posledično pa oblikovno skromnejše ali celo neustrezne.

Tako kot so urbanizem, arhitektura in krajinska arhitektura dejavnosti v javnem interesu, je tudi DARS zavezan k poseganju v prostor na način, da zagotavlja javni interes na področju prostorskega urejanja, in upošteva tudi estetsko oblikovalski vidik urejanja cestnega in občestnega prostora.

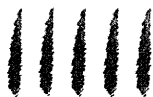
Primer protihrupnih ograj je morda najaktualnejši, vsekakor pa ne edini simptom stanja v urejanju prostora, ki ga poganjata dva, za gospodarsko rast morda koristna, za prostor pa očitno destruktivna pristopa. Prvi je črpanje evropskih sredstev, ki je, kot kaže, postalo ultimativni cilj ne glede na posledice. Vsak projekt, za katerega je mogoče dobiti evropski denar, je upravičen, čeprav bi moralo biti v resnici ravno obratno. Drugi je prevlada kurative. Najprej nekaj uničimo, potem pa popravljamo škodo. Naj naštejemo nekaj primerov: protipoplavni ukrepi, nadomesti habitati, nadomestna kmetijska zemljišča, protihrupne ograje... Zapletli smo se v začaran krog, kot bolnik, ki jemlje vse več zdravil za blaženje škodljivih učinkov zdravil. Velik del tega se dogaja popolnoma mimo vzpostavljenega sistema prostorskega načrtovanja, ki naj bi razvoj v prostoru usmerjalo in skrbelo za njegovo kakovost. V takih okoliščinah je prostorsko načrtovanje postalo ovira pri uresničevanju interesov kapitala ter ozkih birokratsko – tehnokratskih interesov, brez vsakršnega občutka za javni interes ter razumevanja širine in zahtevnosti reševanja problemov v prostoru.

Krajinski arhitekti, člani Društva krajinskih arhitektov Slovenije, apeliramo na vse pristojne, v dobro vseh nas državljanov, da se ponovno preveri upravičenost postavitve protihrupnih ograj, oblike in višine, kot je na letos zgrajenih odsekih, da se take rešitve ne bodo pojavile na odsekih, kjer se bodo dela izvajala v letu 2015 in v bodoče.

Srečno!

za Društvo krajinskih arhitektov Slovenije
predsednica Nevenka Žvokelj

Poslano:

- Ministrstvo za okolje in prostor
- Ministrstvo za infrastrukturo
- Ministrstvo za kulturo
- DARS d.d.
- Odgovorno do prostora
- Zbornica za arhitekturo in prostor
- Biotehniška fakulteta, Oddelek za krajinsko arhitekturo
- Društvo krajinskih arhitektov SLOvenije – člani